

Latvijas Zinātņu akadēmijas

ARTURA BALKLAVA VĀRDBALVA 2022

DR.PHYS. LĪGA GRĪNBERGA

Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāts 2022. gada 18. janvārī piešķir Artura Balklava vārdbalvu Dr.phys. **Līgai Grīnbergai** par Latvijas zinātnes popularizēšanu nacionālajā un starptautiskajā mērogā.

Zinātnisko darbu Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūtā (LU CFI) Līga Grīnberga uzsāka 1999. gadā. Viņas darbs sākotnēji bija saistīts ar smaržu mērīšanu dažādiem objektiem, smaržu karšu un klašu veidošanu, elektroniskā deguna apmācības procesa veikšanu un smaržu atpazīšanas piemēru demonstrēšanu. Par šo tematiku ir iegūti dabaszinātņu bakalaura un maģistra grādi.

Sava promocijas darba ietvaros, darbojoties RISØ Nacionālajā pētniecības centrā (Dānija) un Rietumu Keipa Universitātē (Dienvīdāfrika), 2007. gadā L. Grīnberga ieguva fizikas doktora grādu ar disertāciju "Jaunu kompozītmateriālu pētījumi ūdeņraža uzglabāšanai".

Paralēli zinātniskajam darbam, uzsākot darbu institūtā, Līga piedalījies izstādēs Rīga Food, Skola, Vide un Enerģija, LU-85 un prezentācijās (Zinātnes kafejnīca, dažādu nozaru studentu auditorijās), demonstrējot un skaidrojot gan par mākslīgo degunu un tā pielietošanas iespējām, gan ūdeņraža uzkrāšanas ierīcēm un to izmantošanu, kā arī stāstot par savu darbu, zinātņi un institūtu.

Kopā ar Dr.phys. Jāni Kleperi Līga aizsāka un aktīvi piedalījās ikgadējā skolnieku konkursa "Saules Kauss" organizēšanā, kurš norisinās vēl joprojām (izņemot 2020. gadu). Viņa organizējusi un piedalījies tādu pasākumu organizēšanā kā "Zinātnieku nakts" LU CFI, Fizikas festivāls, Ēnu dienas, Karjeras dienas, skolēnu ekskursijas un citi, popularizējot Latvijas zinātņi un zinātnieka profesiju skolēnu, viņu vecāku un interesentu auditorijās.

Līga Grīnberga piedalījies un organizējusi kolēģu dalību Latvijas Radio raidījumos, TV pārraidēs un sižetos, kā arī intervijās par LU CFI, zinātņi, sasniegumiem. Līga ir publicējusi rakstus un bijusi redkolēģijas sastāvā populārzinātniskajā žurnālā "Terra". Kopš 2010. gada Līga Grīnberga organizē LU CFI uzsāktās starptautiskās FM&NT konferences, kuras apmeklē vairāk nekā 200 dalībnieku no dažādām pasaules valstīm, tādējādi popularizējot Latvijas zinātņi starptautiskajā mērogā, piesaistot šo konferenci gan 'Rīga. Kultūras galvaspilsēta 2014', gan 'Latvijai 100' oficiālo pasākumu aktivitātēm. Organizējusi stendu referātu sesiju un Latvijas zinātnes un industrijas sasniegumu izstādi "Latvian Saiets" Latvijas prezidentūras ES laikā notiekošajam starptautiskajam forumam 'EURONanoforum 2015'.

Pateicoties Līgas iniciatīvai, viens no pasaules skaņu ieguvušajiem Latvijas zinātnes, Latvijas Universitātes un LU CFI popularizēšanas pasākumiem ir bijis 2020. gada pavasarī veidotais Euronews Futuris sižets par LU CFI pētījumiem un ieguvumiem, ieviešot "Apvārsnis 2020" projektu CAMART², kuru ir noskatījušies vairāk nekā 400 miljonu pasaules iedzīvotāju 30 dažādas valstīs.

2021. gada februārī tika uzsākta Līgas Grīnbergas ierosinātā un organizētā sociālo mediju akcija "Ne tik zinātniski", kuras mērķis ir lauzt stereotipus par zinātnieku personībām – katrs zinātnieks ir savdabīga personība, ar savu stilu un aizraušanos (<https://www.cfi.lu.lv/par-mums/ne-tik-zinatniski/zinatnieku-valasprieki/>). 2021. gada aprīlī sāka otra iniciatīva 'Zinātnieku stāsti', kur LU CFI zinātnieki dalās savos pieredzes stāstos par to, kā viņi nonākuši institūtā, kas viņus aizrauj un kāpēc zinātne ir kļuvusi par viņu dzīves neatņemamu sastāvdaļu (<https://www.cfi.lu.lv/par-mums/ne-tik-zinatniski/zinatnieku-personibas/>).

2006. gadā Latvijas Zinātņu akadēmija iedibināja Artura Balklava vārdā nosaukto balvu par izcilēm sasniegumiem zinātnes popularizēšanā. Arturs Balklavs (1933-2005) studējis fiziku Latvijas Valsts universitātes Fizikas un matemātikas fakultātē (1951-1956). Aspirantūru PSRS Zinātņu akadēmijas Pulkovas astronomijas observatorijā pabeidza ar disertācijas par "Laukumveida zvaigžņotās debess objektu radiospožuma sadalījumu redukcija" aizstāvēšanu 1963. gadā, kļūdamas par pirmo radioastronomijas speciālistu Baltijā. Vadījis LZA Radioastrofizikas observatoriju no 1969. gada, pēc tam LU Astronomijas institūtu no 1997. gada līdz mūža beigām. Arturs Balklavs devis ievērojamu ieguldījumu zinātnes popularizēšanā, gan kā atbildīgais redaktors Latvijā vecākajam populārzinātniskajam žurnālam "Zvaigžņotā Debess", gan rakstot populārzinātniskas brošūras; ir bijis autors un līdzautors ap 600 populārzinātniskiem un publicistiskiem rakstiem. 2017. gadā Artura Balklava vārdā nosauca Baldones observatorijā 2009. gadā atklāto asteroīdu "457743-Balklavs".